

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Articulus VII. vtrum vnio naturæ diuinæ & humanæ sit aliquid creatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

illa persona est increata. Sed quæri potest rursus, an sub nomine Christi, & similibus possit dici, illum esse quid creatum. Hoc tamen spectat ad quæstionem 16. Nunc breuiter respondetur, si subiectum fiat formaliter pro toto composito, & creatum sufficienter explicetur iuxta supradicta, sic vere esse quid creatum, quò sensu ab omnibus sine controuersia admittitur illa propositio. *Christus, in quantum homo, est creatura.* An vero oporteat semper addere hanc determinationem ex parte subiecti, in citato loco dicitur.

ARTICVLVS VII.

Virum vnio nature diuine & humane sit aliquid creatum.

13.
In 8. ar. 8. co.
3. d. 2. q.
3. a. 2. q. 1.
3. d. 1. q. 1.
ar. 1. q. 1. &
d. 7. q. 2. ar. 1.
c. 4. con. 6.
30 & 41.

D Septimum sic proceditur. Videtur, quod vnio nature diuine & humane, non sit aliquid creatum. Nil enim creatum in Deo potest esse: quia quidquid est in Deo, Deus est: Sed vnio est in Deo: quia ipse Deus est humane nature vnitus. Ergo videtur, quod vnio non sit aliquid creatum.

Præterea, Finis est potissimum in vnoquoque: Sed finis vnionis est diuina hypostasis, siue persona, ad quam terminata est vnio. Ergo videtur, quod huiusmodi vnio maxime debeat iudicari secundum conditionem diuine hypostasis, que non est aliquid creatum. Ergo nec ipsa vnio est aliquid creatum.

Postea tex. 3.
non longe à
fine tem. 1.

3. Præterea, Propter quod vnumquodque tale, & illud magis, ut dicit Philosophus. Sed homo dicitur esse creator propter vnionem. Ergo multo magis ipsa vnio non est aliquid creatum sed creator.

Sed contra. Omne quod incipit esse ex tempore, est creatum: Sed vnio illa ab æterno non fuit, sed incepit esse ex tempore. Ergo vnio est aliquid creatum.

13. q. 13. ar. 7.

Respondeo dicendum, quod vnio de qua loquimur, est relatio quadam, que consideratur inter diuinam naturam & humanam, secundum quod conueniunt in vna persona filij Dei. Sicut autem in prima parte dictum est*, omnis relatio que consideratur inter Deum & creaturam, realiter quidem est in creatura (per cuius mutationem talis relatio innascitur) non autem est realiter in Deo (sed secundum rationem tantum: quia non innascitur secundum mutationem Dei. Sic ergo dicendum est, quod hæc vnio, de qua loquimur, non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum: in humana autem natura, que creatura quadam est, realiter est: & ideo oportet dicere quod sit quiddam creatum.

Ad primum ergo dicendum, quod hæc vnio non est in Deo realiter, sed secundum rationem tantum, dicitur enim Deus vnitus creaturæ, ex hoc quod creatura est realiter vnita Deo absque eius mutatione.

In corp. art.

Ad secundum dicendum, quod ratio relationis sicut & motus dependet ex fine v. termino. Sed esse eius dependet à subiecto. Et quia vnio talis non habet esse reale nisi in natura creata (ut dictum est*) consequens est quod habeat esse creatum.

Ad tertium dicendum, quod homo dicitur creator: & est Deus propter vnionem, in quantum terminatur ad hypostasin diuinam: Non tamen sequitur quod ipsa vnio sit creator vel Deus: quia quod aliquid dicatur creatum, hoc magis respicit esse ipsius, quam rationem.

COMMENTARIVS.

D intelligendum tam hunc articulum quam sequentes, quid ista vox vnio significet, explicandum est, interdum enim est nomen, interdum verbum, quod coniungere, vel copulare significat, & hoc modo significat aliquam actionem, ut exercitum. D. Thom. autem hoc loco illa

A voce vnio, prout nomen est, & sic dicit significare relationem, & quamuis fortasse interdum alias habeat significationes, ut in sequenti disputatione dicitur, tamen ab ipso D. Tho. in sola illa vsurpatur, & iuxta illam explicandi sunt tam hic articulus quam sequentes.

Respondet igitur, vnionem hanc in humanitate esse aliquid creatum, quia est relatio realis ad Verbum, in Verbo autem nihil esse creatum, quia est sola relatio rationis. Supponit enim D. Tho. ex doctrina tradita. 1. p. q. 13. Deum non referri realiter ad creaturas, quamuis creaturæ realiter referantur ad Deum: non enim est capax talium relationum, quia nullum esse reale etiam relationum potest esse in Deo nouum, vel à creatura dependens. Vnum vero manet in hac

B littera obscurum, an scilicet D. Tho. docere voluerit, nihil aliud creatum denuo fieri in humanitate per actionem vniendi præter hanc relationem, aut si hoc non intendit, cur solius relationis meminerit? Sed hoc late tractandum est disp. seq. Nunc breuiter dicendum, non esse mentem D. Tho. excludere omnem aliud præter relationem in humanitate factum per actionem vniuiam, quia neque illa actio potest proxime, & formaliter tendere ad relationem, cum ad relationem non sit per se actio, aut motus, neque illa relatio esse potest sine fundamento creato distincto aliquo modo ab humanitate, illique superaddito. Nā sola humanitas per se non est sufficiens fundamentum, quia ex illa non resultat statim relatio, etiam si Verbum, quod est terminus, existens supponatur: oportet ergo, ut aliquid fiat in humanitate, per quod ipsa mutetur, & ex quo resultet relatio, illud autem nihil aliud est, quam ipsa substantialis vnio humanitatis ad Verbum, quia ergo D. Tho. de hac vnione seu substantiali coniunctione artic. præced. iam disputauerat, hic locum de relatione quæsiuit, & ideo de sola illa in hoc articulo mentionem facit.

C Argumentum secundum (omisso primo, quia clarum est) huiusmodi est, Verbum est finis huiusmodi vnionis, quia ad Verbum terminata est vnio, & ideo habet rationem finis, ergo vnio magis sequitur conditionem Verbi, quam humanæ naturæ, quia finis est potissimum in vna quaque re, ergo potius est increata, sicut Verbum, quam creata, sicut humana natura. Respondet negando primam consequentiā, quia relatio, licet speciem sumat à termino, vel à fine, esse tamen suum à subiecto habet, quia ergo subiectum huius vnionis est creatum, scilicet humana natura, ideo etiam ipsa vnio quiddam creatum est. Ad di vero potest finem proximum huius vnionis proprie non esse Verbum, sed vel ipsam humanitatem ut vitam, & sustentatam à Verbo, vel potius hunc hominem Dei constantem ex persona diuina, & humana natura. Hoc enim compositum proxime intentum est per hanc vnionem, & similiter intentum est perfectio humanæ naturæ, non Verbi. Quocirca aliud est, esse terminum, seu extremum, ad quem fit vnio; aliud vero esse finem, forma enim vnitur materiæ, & ita materia est terminus illius vnionis, non tamen est finis, quia forma non vnitur materiæ propter ipsam materiam, sed vel propter suā perfectionem, vel propter compositum. Dices: Cur hæc Diu. Thom. non distinxit? Respondeo: Quia de relatione loquebatur, quæ proprie nō habet alium finem à suo termino, quia non est per se increta, sed aliunde resultat, & ideo non curauit D. Tho. hoc loco finem à termino distinguere, sed solum iuxta propriam relationis naturam argumento satisfacere.

D Argumentum tertium est per se facile, sed littera solutionis D. Th. non nihil obscura est. Argumentum n. erat huiusmodi. Hic homo est creator propter vnionem, ergo magis ipsa vnio erit creator, & non creatura: Quia propter quod vnumquodque tale, &c. Et respondet primum hunc hominem dici creatorē propter vnionem, quatenus vnio terminatur ad hypostasin Ver-

fm Verbi. Secundo dicit non inde sequi vnionem esse creatorem, quia quod aliquis dicatur creator, vel creatum, magis respicit esse ipsius, quam rationem. Horum autem primum difficile est, quia pari ratione posset dici creatura creator, quatenus relatio creaturæ terminatur ad creatorem. Secundum autem est valde obscurum neq̃ apparet, quomodo satisfaciatur argumento. Dicendum vero est D. Tho. locutum fuisse in xtra subiecta materiam, vnde sensus illius est, illam communicationem idiomatum inter hunc hominem, & creatorem non fundari in esse proprio ipsius vnionis, sed fundari in propria conditione personæ, in qua sit vnio, quæ est increata, & creator, vnio vero est quasi conditio necessaria ad illam communicationem idiomatum, quatenus terminatur ad hypostasim Verbi, non quomodo cunque: sed tanquam ad personam, in qua subsistit humanitas, & ideo non est simile de relatione creaturæ, & ita optime satis fit argumento. Facilius tamen dici potest hunc hominem dici creatorem per communicationem idiomatum, quia supponit pro supposito, quod est creator: hæc vero communicatio non habet locum respectu ipsius vnionis in abstracto sumptæ: quia non supponit pro eadem persona. Deinde illa maxima, propter quod vnumquodque tale, & male applicatur: procedit enim in propriis causis, quæ formaliter sunt tales; at vero vnio non est propria causa, propter quam hic homo est creator: sed solum explicat conditionem ex parte humanitatis necessariam, vt possit hic homo pro creatore supponere.

ARTICVLVS VIII.

Verum vnio Verbi incarnati sit idem, quod assumptio.

Octauum sic proceditur. Videtur, quod idem sit vnio quod assumptio. Relationes enim sicut & motus specificantur secundum terminum: sed idem est terminus assumptionis & vnionis, scilicet diuina hypostasis. Ergo videtur quod non differant vnio & assumptio.

2. Præterea, in mysterio incarnationis idem videtur esse vnus & assumens, vnium & assumptum: sed vnio & assumptio videtur sequi actionem & passionem vnientis & vniti, vel assumentis, & assumpti. Ergo videtur idem esse vnio quod assumptio.

3. Præterea, Damasc. 4. dicit in 3. lib. Aliud est vnio, aliud incarnatio: nam vnio solum demonstrat copulationem: ad quem autem facta est copulatio, non adhuc: humanatio autem & incarnatio determinat, ad quem sit facta copulatio. Sed similiter assumptio non determinat, ad quem facta sit copulatio. Ergo videtur vnio idem esse quod assumptio.

Sed contra est, quod diuina natura dicitur vnita, non autem assumpta.

Respondet dicendum, quod sicut dictum est, vnio importat relationem quandam diuina nature & humana secundum quod continentur in vna persona. Omnis autem relatio, quæ incipit esse ex tempore, ex aliqua mutatione causatur: Mutatio autem consistit in actione & passione.

Sic ergo dicendum est, quod prima & principalis differentia inter assumptionem & vnionem est, quod vnio importat ipsam relationem, assumptio autem actionem secundum quam dicitur aliquis assumens, vel passionem, secundum quam dicitur aliquid assumptum.

Ex hac autem differentia accipitur secundo alia differentia: nam assumptio dicitur sicut in fieri, vnio autem sicut in facto esse: & ideo vnientis dicitur esse vnium, assumens autem non dicitur esse assumptum. Natura enim humana significatur, vt in termino assumptionis ad hypostasim diuinam,

per hoc quod dicitur homo: vnde verè dicimus quod filius Dei qui est vnientis sibi humanam naturam est homo. Sed humana natura in se considerata, id est in abstracto, significatur vt assumpta: non autem dicimus quod filius Dei sit humana natura.

Ex eadem etiam sequitur tertia differentia, quod relatio præcipue æquiparentie non magis se habet ad vnium extremum, quam ad aliud; actio autem & passio diuersimodè se habent ad agens & patiens, & ad diuersos terminos. Et ideo assumptio determinat terminum a quo, & ad quem: dicitur enim assumptio, quasi ab alio ad se sumptio. Vnio autem nihil horum determinat: vnde indifferenter dicitur, quod humana natura est vnita diuina, & e conuerso. Non autem dicitur diuina natura assumpta ab humana, sed e conuerso: quia humana natura adiuncta est ad personam diuinam, vt scilicet persona diuina in humana natura subsistat.

Ad primum ergo dicendum, quod vnio & assumptio non eodem modo se habent ad terminum, sed diuersimodè sicut dictum est.

Ad secundum dicendum, quod vnientis & assumens non omnino sunt idem; nam omnis persona assumens est vnientis, non autem e conuerso. Nam persona Patris vnuit naturam humanam Filio, non autem sibi: & ideo dicitur vnientis, non assumens, quasi ad se sumens. Persona autem filij, quæ sibi humanam naturam vnuit, est vnientis & assumens: Et similiter non est idem vnium & assumptum: nam diuina natura dicitur vnita & non assumpta.

Ad tertium dicendum, quod assumptio determinat, cui facta est copulatio ex parte assumptis, in quantum assumptio dicitur quasi ad se sumptio, sed incarnatio & humanatio ex parte assumpti, quod est caro vel natura humana. Et ideo assumptio differt ratione & ab vnione, & ab incarnatione seu humanatione.

COMMENTARIVS.

In hoc articulo D. Tho. significationem quarundam vocum potius, quam rem aliquam nouam intendit explicare, in re enim, vt ipse supponit in principio corporis articuli, tantum est vna relatio vnionis in humanitate, & vna actio, & passio, per quam mutatur humanitas, & coniungitur Verbo, ex qua mutatione dicta relatio confurgit, sed quia hæc diuersis vocibus significatur, ideo oportet propriam vnuscuiusque significationem exponere, vt varix locutiones, quæ inde resultant, bene intelligantur. Oportet autem aduertere, quod ar. præced. dixi, D. Tho. non agere de hac voce vnio, vt est verbum, sic enim proprie deberet comparari cum verbo Assumo: sed agere tantum de nominibus vnionis, & assumptionis, quoniam fortasse credidit hæc intellecta differentia, facile posse aliam intelligi. Et hoc oportet præ oculis habere ad intelligendam literam articuli, quæ alioqui difficilis est & Caiet. negotium facessit.

Respondet ergo, tres esse differentias inter vnionem, & assumptionem. Prima, quia vnio significat relationem, vt præcedenti artic. dictum est, assumptio vero significat actionem, per quam fit mutatio, ex qua illa relatio confurgit, quod probatur, quia ab assumptione dicitur aliquid assumens quæ est denominatio agentis ab actione sumpta, & aliud denominatur assumptum, quæ est denominatio passionis. Sed contra, quia etiam ab vnione dicitur aliquis vnientis, & aliud vnium, vnde idem D. Thomas hic ad secundum concedit, quod pater est vnientis, quia facit vnionem, ergo etiam vnio significat actionem. Respondet Caiet. concedendo, vnionem, prout significatur per verbum, vnio, significare actionem, non quomodo docunquæ: sed quatenus ex illa resultat relatio vnionis, & hoc modo inquit vnionem semper significare relationem, vel vt in fieri vel vt iam factam, in quo differt ab assumptione, quæ significat actionem.